

Az esettanulmány elnevezése infrastruktúrában	Összeférhetetlenség a helyi közlekedési
Leírás	A projekt a fővárosi metróvonal meghosszabbítására irányult. Ez előtt az építkezés előtt csupán egy metróvonal szolgált ki több kerületet, amelyek a várost két részre osztó folyó mentén helyezkednek el. A metróvonalat 7,4 km-rel és 10 megállóval tervezték meghosszabbítani. Ma ez az automatizált és vezető nélküli metróvonal naponta több mint 400 000 fő utazását szolgálja ki. A kedvezményezett és a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség 2008 végén támogatási megállapodást kötött, 2009 végén pedig az Európai Bizottság jóváhagyta a projektet, és bevonták azt a 2007 és 2013 közötti programozási időszakba, mint az időszak egyik legnagyobb volumenű projektjét.
Érintett esb-alap(ok)	Kohéziós Alap (és EBB-hitelek)
Szabálytalanság típusa	<ul style="list-style-type: none"> • Összeférhetetlenség • Az ajánlattevőkkel szembeni megkülönböztetésmentesség és egyenlő bánásmód elvének megsértése • Csalás
Jelentéstételi mechanizmus	Az OLAF több operatív találkozót tartott, különféle igazságügyi hatóságokkal kapcsolatot tartva. Ezek között Eurojust koordinációs ülés is szerepelt. Különféle nemzeti hatóságok, többek között az irányító hatóság (amely független szakértőt bízott meg), a Kormányzati Ellenőrzési Hivatal és az Állami Számvevőszék is ellenőrzéseket végeztek.
IMS-jelentés	Igen
Figyelmeztető jelzés(ek)	<p>Közbeszerzési eljárások során elkövetett csalás, különösen pedig közpénzek felvétele a szükséges kapacitások hiánya ellenére és szerződéskötés jogalanyokkal egyértelmű összeférhetetlenség ellenére.</p> <p>A gyanú a következő fő mutató alapján merült fel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Szabálytalan közbeszerzési eljárások • A munkák szabálytalan felügyelete <p>Nevezetesen a projekt körülbelül 100 különböző szerződést foglalt magában, ezek közül 20 független építési szerződés volt, és egy nagy multinacionális technológiai vállalkozást is magában foglalt. A szerződések megfeleltek a FIDIC (<i>Fédération Internationale Des Ingénieurs-Conseils</i> avagy <i>International Federation of Consulting Engineers</i>, magyarul Tanácsadó Mérnökök Nemzetközi Szövetsége) „<i>Conditions of Contract for Plant & Design-Build</i>” (Üzemek, telepek és tervezés-építési projektek szerződési feltételei) típusú szerződésének, az úgynevezett „<i>Yellow Book</i>” (Sárga könyv) előírásainak. Ez a választás önmagában nem</p>

	<p>jelentett volna szabálytalanságot, ha a kedvezményezett biztosítani tudta volna a munkák helyes koordinációját.</p>
<p>A csalás módjának leírása</p>	<p>A kormány 2003-ban a metróvonal meghosszabbításáról döntött az építkezés költségei 70%-ának fedezésével; a fennmaradó 30%-ot pedig a helyi önkormányzat biztosította. A helyi önkormányzat (kedvezményezett) és a projekt teljesítésével megbízott, a helyi önkormányzat tulajdonában lévő vállalkozás beruházási szerződést kötöttek. Ez a szerződés előírta a vállalkozásnak, hogy a projekt végrehajtása során a projektgazda által hozott döntések felügyeletének ellátása céljára alkalmazzon független hitelesítő mérnököt/független felügyelő mérnököt.</p> <p>A 2004-ben aláírt kincstári szerződéssel az Államkincstár megbízást kapott a projekt finanszírozásának kezelésére. 2005-ben hatályba lépett a nemzeti metrótvény, amely jóváhagyta az előre jelzett költségeket. Ugyanabban az évben később a kedvezményezett két EBB-hitelt kapott a projekt finanszírozása céljára.</p> <p>Az állítólagos súlyos szabálytalanságok, a csalás és az esetleges korrupció főként egy olyan vállalatot érintettek, amely része volt a projektirányításnak és 2006 közepétől 2012 végéig FIDIC mérnökként is tevékenykedett. Az OLAF által végzett vizsgálat szabálytalanságokra hívta fel a figyelmet, amelyekre a pályázási szakasz után, a szerződéskötési szakaszban és a végrehajtási szakaszban került sor. A szabálytalanságok állítólag összeférhetetlenségre és az ajánlattevőkkel szembeni megkülönböztetésmentesség és egyenlő bánásmód elvének megszegésére voltak visszavezethetők. A vizsgálat megállapításai szerint összeférhetetlenség állt fenn a helyi önkormányzat tulajdonában álló vállalkozás néhány alkalmazottja és bizonyos vállalkozók között.</p> <p>Az OLAF arról számolt be, hogy a szerződés nyertese nem rendelkezett a projekt irányításához és koordinálásához szükséges szakmai felkészültséggel és alkalmazottakkal. Az állítások között szerepelt az is, hogy a kedvezményezett nem garantálta, hogy a projektre kellő időben kerüljön sor, a megfelelő minőségi színvonalon és a legjobb áron. Továbbá a kedvezményezett nem gondoskodott a projekt helyes pénzügyi és műszaki megtervezéséről, többek között a különböző építési beruházási szerződések megfelelő koordinációjának biztosításáról sem.</p> <p>A projektigazgatóság nem rendelkezett a kellő szakmai felkészültséggel és alkalmazottakkal.</p> <p>Ezenkívül megállapítást nyert, hogy a projektirányítással megbízott jogalany, amely 2012-ig a FIDIC mérnök szerepét is betöltötte, nem tartotta tiszteletben a közbeszerzési szabályokat, amikor segítséget nyújtott a kedvezményezettnek az építési beruházási szerződések nyertes ajánlattevőinek kiválasztásához. Úgy tűnt,</p>

hogyan a FIDIC mérnök és a projektirányító szerv ismételtelen olyan helyzetbe hozták magukat, amely összeférhetetlenséget teremtett különböző vállalkozókkal. Az OLAF vizsgálata végül megállapította, hogy a független hitelesítési mérnök szerepét 2012-ig csupán ideiglenes alapon látták el.

A projektirányítási tanácsadó, aki 2012-ig FIDIC mérnökként is funkcionált, **részt vett az értékelőbizottságnak a nyertes ajánlattevők kiválasztására irányuló értekezletein. Majd feltételezhetően e vállalkozások közül néhánynak alvállalkozójaként járt el, ami az általa aláírt, a projekt kivitelezésére irányuló szerződés formális megszegésének minősül.**

A szabálytalanságok látszólag az összes olyan kifizetést érintették, amelyeket e jogalany felügyelete alatt az építési beruházás érintett nyertes ajánlattevői számára teljesítettek. Ennek a jogalanynak mint projektirányítási tanácsadónak ellenőriznie kellett a szerződött vállalkozások fizetési kérelmeit. **A vizsgálat bizonyos esetekben megállapította, hogy ugyanaz a természetes személy írta alá mind az alvállalkozó teljesítésigazolását, mind pedig ugyanazon jogalany számlaigazolását projektirányítási tanácsadóként.** A FIDIC szabályok azonban pontosan előírják, hogy független felügyelő mérnököt kell biztosítani.

Olyan esetek is előfordultak, amikor az e jogalany által igazolt kifizetési kérelem a nyertes ajánlattevőkre nézve előnyös hibát tartalmazott az euró átváltási árfolyamában, valamint olyan esetek is, amikor hiányoztak az igazoló dokumentumok vagy az aláírások.

Ezenkívül vesztegetés és korrupció gyanúja merült fel egy másik tagállam nagy technológiai vállalata által aláírt szerződéssel és a szerződés aláírását megelőző közbeszerzési eljárással kapcsolatban. Az EBB tájékoztatta a projekt végrehajtásának helye és az érintett vállalat székhelye szerinti mindkét tagállam ügyészi szervét, valamint az OLAF-ot. Bizonyítékok merültek fel, amelyek szerint jogellenes kifizetéseket teljesítettek különféle tanácsadó cégeknek és médiacégeknek. Mindkét országban megindították az igazságügyi nyomozást. A helyi hatóságok azonban nem találtak az állításokat megerősítő bizonyítékokat.

Ezek az állítások többek között arra vonatkoztak, hogy az ajánlatkérő elfogadta, hogy az egyik nyertes pályázó törölte az egyik alvállalkozóját, és ezáltal a pályázatbontás után módosította a kiválasztási kritériumokat, ami a pályázat szabálytalan elfogadásához vezetett.

Ezenkívül arra, hogy az ajánlatkérő eltérő jogosultsági követelményeket állapított meg az egyéni ajánlattevőkre és a konzorciumokra. Bizonyos esetekben az előzetes kiválasztási

	<p>eljárás keretében érvényes ajánlattevők kerültek szabálytalanul kizárásra.</p> <p>Végül pedig a pályázati feltételeket egyes beszámolók szerint anélkül módosították, hogy közzétették volna az új ajánlati felhívást és határidőt. A változásokról azokat az ajánlattevőket tájékoztatták, akik már megvették a pályázati dokumentációt anélkül, hogy nyilvánosan közzétették volna az információt. Ezáltal azok a potenciális új ajánlattevők, akik a régi feltételek szerint nem nyújtottak be pályázatot, állítólag tisztességtelenül kizárásra kerültek.</p>
<p>A csalás észlelésének módja</p>	<p>2012 elején az Európai Számvevőszék értesítést küldött az OLAF-nak a metróvonal meghosszabbítására irányuló építési projekt kapcsán. Az Európai Számvevőszék a város tulajdonában lévő vállalkozás, a helyi önkormányzat (a kedvezményezett) és egy másik tagállamból származó külföldi vállalat közötti szerződés aláírásával kapcsolatos szabálytalanságokat és csalás gyanúját hangsúlyozta. Az Európai Bizottság/DG REGIO ezt követően szintén szabálytalanságokkal kapcsolatban felmerült gyanúról tájékoztatta az OLAF-ot. Ezek a szabálytalanságok már 11, e projekt keretébe tartozó szerződésnek az uniós finanszírozásból történő kizárását eredményezték. E panaszokon kívül az EBB a projekt egyik, a nagy külföldi vállalkozással kötött szerződése kapcsán felmerült szabálytalanságokról tájékoztatta az OLAF-ot, a metró építésének helye szerinti tagállam ügyészét és a vállalkozás székhelye szerinti tagállam ügyészét. Az OLAF-fal párhuzamosan más igazgatási és igazságügyi szervek is végezte ellenőrzéseket.</p> <p>Az OLAF e konkrét vizsgálattal párhuzamosan egy nagy technológiai vállalkozást és egy harmadik országot érintő esetleges csalást is vizsgált. Az ez alatt a vizsgálat alatt kapott információk egy része a metróvonal építésével volt kapcsolatos, és szabálytalan közbeszerzési eljárásokra engedett következtetni. Az OLAF döntően megállapította, hogy a munkák felügyelete rendkívül szabálytalan volt 2012. december előtt, azután viszont ez nem volt jellemző (amikor a fő jogsértő szereplő már nem vett részt).</p> <p>A vizsgálat során az OLAF az illetékes nemzeti igazgatási hatóságoktól/a DG REGIO-tól dokumentumokat gyűjtött be és elemzett, helyszíni ellenőrzéseket végzett a projektet végrehajtó, a helyi önkormányzat tulajdonában lévő vállalkozásnál, valamint a végrehajtó vállalkozással szerződött külföldi vállalkozásnál. Az OLAF bírósági dokumentumokat is gyűjtött és elemzett, és operatív találkozót tartott az igazságügyi hatóságokkal.</p>
<p>Az azonosított gyengeségek</p>	<p>Az OLAF jelentése szerint a fő gyengeség a pénzügyi és műszaki felkészültség hiánya volt, amely azzal párosult, hogy a FIDIC Sárga könyv szerinti előírásokat nem sikerült megfelelően alkalmazni a projektre. A szerződéskötési szakasz alatt összeférhetlenség</p>

merült fel.

Továbbá nem végeztek megfelelő ellenőrzéseket, még a pályázási szakasz alatt sem, és ebből kifolyólag nem tudták megállapítani, hogy a pályázónak nem állt rendelkezésére a projekt irányításához és koordinálásához szükséges személyzet.